

Na podlagi 27. člena Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju (Uradni list RS, št. 42/10 in 21/18 – ZNOrg) v povezavi z Odlokom o mladini v Občini Ivančna Gorica (Uradni list RS, št. 50/16) in 16. člena Statuta Občine Ivančna Gorica (Uradni list RS, št. 91/15 – uradno prečiščeno besedilo in 162/21) je Občinski svet Občine Ivančna Gorica na 26. redni seji 22. decembra 2021 sprejel dokument

STRATEGIJA ZA MLADE V OBČINI IVANČNA GORICA 2022–2030

Številka: 007-0013/2021

Ivančna Gorica, 22. decembra 2021

Dušan Strnad,
župan Občine Ivančna Gorica

Občina Ivančna Gorica
Komisija za mladinska vprašanja

STRATEGIJA ZA MLADE V OBČINI IVANČNA GORICA 2022–2030

Pripravila:

Komisija za mladinska vprašanja Občine Ivančna Gorica

Ivančna Gorica, november 2021

Kazalo

1	Uvod	4
1.1	Namen Strategije za mlade	4
1.2	Mladi v občini Ivančna Gorica	4
2	Strateški cilji in ukrepi po področjih.....	6
2.1	Izobraževanje mladih	6
2.2	Zaposlovanje mladih	8
2.3	Bivanjske razmere mladih	9
2.4	Mobilnost mladih	11
2.5	Mladinsko organiziranje.....	13
2.6	Participacija mladih.....	14
2.7	Prostovoljstvo mladih	16
2.8	Mladi in kmetijsko področje	18
2.9	Zdravje in dobro počutje mladih.....	21
2.10	Informiranje mladih.....	23
3	Viri in literatura	25

1 Uvod

1.1 Namen Strategije za mlade

Občina Ivančna Gorica spodbuja delovanje mladih in izvajanje mladinskih aktivnosti na različnih področjih: izobraževanje, izraba prostega časa, družbene, športne in kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje. Občina skladno s pravnimi akti zagotavlja finančna sredstva za razvoj in delo mladih v društvih in drugih organizacijah na različnih področjih ter prostorske možnosti. Cilj občine je nadgradnja in razvoj vsebin za mlade ter spodbujanje mladih k povečanemu udejstvovanju.

Občina je v letošnjem letu ustanovila Komisijo za mladinska vprašanja Občine Ivančna Gorica. Župan občine je v začetku leta 2021 sprejel Sklep o imenovanju Komisije za mladinska vprašanja Občine Ivančna Gorica. Namen tovrstnega posvetovalnega telesa župana je vključevanje mladih pri razvoju občine v prihodnjem obdobju. Člani komisije so aktivni na različnih področjih v lokalnem okolju, tj. na področjih gasilstva, kulture, turizma, športa, študentskih organizacij itn. Ena izmed nalog komisije je tudi spremljanje stanja in potreb mladih na območju občine Ivančna Gorica ter priprava strategije in akcijskega načrta razvoja mladih v občini.

Strategija za mlade v občini Ivančna Gorica ali dolgoročni strateški načrt za mlade v občini Ivančna Gorica določa usmeritve za razvoj na področjih dela z mladimi. Strategija za mlade občine Ivančna Gorica je pripravljena za obdobje od leta 2022 do leta 2030. Dokument zagotavlja pogoje za vzdržan in usklajen razvoj na območju občine Ivančna Gorica ter sledi lokalnemu razvojnemu programu občine.

Dokument predvideva ukrepe, ki izboljšujejo kakovost življenja mladih prebivalcev v občini Ivančna Gorica. Ukrepi so deljeni glede na prednostna področja, ki jih dokument zajema.

Področja strategije za mlade v občini Ivančna Gorica:

- izobraževanje mladih,
- zaposlovanje mladih,
- bivanjske razmere mladih,
- mobilnost mladih,
- mladinsko organiziranje,
- participacija mladih,
- prostovoljstvo mladih,
- mladi in kmetijsko področje,
- zdravje in dobro počutje mladih,
- informiranje mladih.

1.2 Mladi v občini Ivančna Gorica

Zakonu o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS) v 3. členu pojasni, da so mladi mladostniki in mlade odrasle osebe obeh spolov, stari od 15. do dopolnjenega 29. leta, in da so skupina družbe. So v času razvoja, ki še oblikujejo svojo identiteto in se izobražuje v povprečju izjemno hitro. Vsakodnevno prejmejo ogromno novih informacij, s katerimi si oblikujejo svoja mnenja, vrednote in prioritete. Mladi so v povprečju v tem času še vključeni v formalni izobraževalni proces in glede na dviganje meje starosti odselitve od doma ostajajo kar nekaj časa pod vplivom staršev ter vsrkavajo tudi njihova mnenja in poglede na svet (Dragar, 2010).

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je imela občina Ivančna Gorica sredi leta 2019 približno 16.880 prebivalcev. Od tega števila je okoli 8.680 moških in 8.200 žensk. Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 21. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je povprečno živelo 74 prebivalcev, torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (103 prebivalci na km²).

V začetku leta 2020 je v Sloveniji prebivalo 310.000 mladih. V posameznih občinah zaznamo tudi statistični podatek, da je trenutno mladih v poprečju več kot starejših ali odraslih, vendar pa število mladih z leti upada. V Sloveniji je bilo v letu 1991, letu osamosvojitve Republike Slovenije, popisanih 429.779 mladih. V letu 2002 je bilo popisanih 422.693 mladih, pozneje pa je ta številka še padala. Predvidevamo, da bo v letu 2080 doseženo najmanjše število mladih, in sicer 280.000 (SURS, 2021).

V občini Ivančna Gorica je bilo sredi leta 2019 izmed vseh prebivalcev 2.783 mladih, od tega 1.463 moških in 1.320 žensk. Delež mladih v občini Ivančna Gorica je 16,49-odstoten, v Sloveniji pa je ta delež približno 14,84-odstoten. Sklepamo lahko, da je delež mladih višji od slovenskega povprečja (SURS, 2021).

Na območju občine delujejo različna društva in organizacije, ki vključujejo mlade posameznike, ki v okviru mladinskih sekcij v svoje aktivnosti in programe vključujejo mlade na različnih področjih, kot so npr.: kultura, turizem, šport, gasilstvo.

Občina Ivančna Gorica na podlagi Odloka o proračunu Občine Ivančna Gorica ter Pravilnika za sofinanciranje mladinskih programov in projektov iz proračuna Občine Ivančna Gorica (Uradni list RS, št. 92/05, 31/07 in 26/14) letno objavi javni razpis za sofinanciranje mladinskih programov in projektov.

Občina Ivančna Gorica vsako leto na podlagi Pravilnika o sofinanciranju kmetijstva in razvoju podeželja v Občini Ivančna Gorica za programsko obdobje 2015–2020 (Uradni list RS, št. 54/15) in Odloka o proračunu Občine Ivančna Gorica v jesenskem času (september) objavi javni razpis za sofinanciranja izobraževanja s področja kmetijstva. Sredstva so namenjena dijakom, vpisanim v poklicne in srednješolske izobraževalne programe kmetijskih smeri, ki so predvideni za naslednike kmetij.

Občina Ivančna Gorica vsako leto na podlagi Pravilnika o štipendiranju dijakov in študentov v Občini Ivančna Gorica (Uradni list RS, št. 12/17 – uradno prečiščeno besedilo) dodeljuje štipendije na javnem razpisu dijakom in študentom.

Organizacijam, ki se ukvarjajo z mladino, občina nudi možnost souporabe prostorov v t. i. Medgeneracijskem centru v Ivančni Gorici, v katerem imajo možnost razvijati različna sodelovanja, izvajati projekte in aktivnosti, sestanke in druge dogodke.

Za namen spodbujanja športa med mladimi občina nudi možnost souporabe športne infrastrukture, kot so: športne dvorane, športna igrišča po posameznih krajevnih skupnosti na območju občine in druge zunanje površine (npr. kolopark – »pumptrack«), kar lahko mladi in drugi prebivalci občine uporabljajo za prostoročasne aktivnosti in druženja.

2 Strateški cilji in ukrepi po področjih

2.1 Izobraževanje mladih

Temeljni cilj vzgoje in izobraževanja je oblikovanje samostojnega, razmišljajočega in odgovornega posameznika, ki se opira na kakovostno pridobljeno znanje ter socialne in druge spretnosti. Izobraževanje naj bi sledilo načelom objektivnosti, kritičnosti in pluralnosti. V sodobni družbi, temelječi na liberalnih in demokratičnih načelih, imajo vsi državljani in državljanke enake možnosti za uspeh v življenju. Ker je enakost možnosti, ki jih ima nekdo v družbi, močno odvisna od njegovih možnosti za izobraževanje, mora država, ki si prizadeva za pravično družbo, z različnimi ukrepi najprej vsakomur zagotoviti enake možnosti za kakovostno izobraževanje (Krek idr., 2011).

Ločimo več vrst izobraževanja: 1) formalno izobraževanje; 2) neformalno izobraževanje; 3) priložnostno učenje. Formalno izobraževanje je načrtovan proces učenja, ki sledi vnaprej določenim ciljem ter poteka v formalnih institucijah za izobraževanje in usposabljanje, vodi pa do splošno priznanih kvalifikacij. Formalno izobraževanje sestoji iz osnovnošolskega, srednješolskega in iz visokošolskega izobraževanja ter izrednega izobraževanja oziroma izobraževanja odraslih (Krek idr., 2011; Niklanović, 2007). Neformalno izobraževanje je fleksibilen način izobraževanja, ki se prilagaja potrebam udeležencev in družbe na splošno. Odvija se lahko v okviru aktivnosti različnih organizacij in skupin civilne družbe ali na delovnem mestu (Muršak, 2012). Priložnostno učenje predstavljajo znanja in spretnosti, ki jih pridobimo kot stranske učinke življenja in delovanja. Tovrstno učenje ni načrtovano in poteka znotraj družine, socialnih omrežij, v vsakdanjem življenju, prek medijev itn. (Zeldin, 2000).

Povzeti je mogoče, da izobraževanje igra ključno vlogo pri osamosvajanju mladih, hkrati pa služi uresničevanju njihovih učnih in raziskovalnih potencialov, njihove kreativnosti in inovativnosti. Mladi se v izobraževalni sistem prvenstveno vključujejo z namenom usvajanja znanja in pridobivanja sposobnosti, na podlagi katerih bodo lahko pozneje na trgu dela pridobili zaposlitev in si tako zagotovili dostojen socialni položaj v družbi. Izobraževanje je v tem pogledu pomembna naložba, ki lahko družbi, v kateri živimo, prihrani marsikatero negativno posledico nepredvidljivih razmer v gospodarstvu.

Pomembno je, da snovalci izobraževanja stremijo k temu, da je izobraževanje, ne glede na vrsto, kakovostno in učinkovito, saj le tako pridobivamo visoko raven znanja in kakovostno izobraženo delovno silo. Zavedati se je treba, da kakovostno izobražena delovna sila pomembno vpliva na razvoj gospodarstva, saj izboljšuje njegovo konkurenčnost in učinkovitost ter vanj vnaša inovacije pa tudi druge pomembne vidike razvoja, kot sta socialni in okoljski. Posledično se v kraju okrepi tudi družbena blaginja in izboljša kakovost življenja (Bakovnik in Beočanin, 2010; Lavrič in Deželan, 2021).

Pospoševanje kakovostnega izobraževanja in usposabljanja za mlade, zlasti neformalnega, za katero lahko občina naredi največ, predstavlja nezanemarljiv prispevek lokalne skupnosti k ekonomskemu in družbenemu razvoju lokalnega okolja. Učinki izobraževanja so ključni za lokalni trg dela, lokalno gospodarstvo, sodelovanje, razumevanje ter za solidarnost med občani, zmanjševanje neenakosti in socialno vključenost občanov. Zavedati se je treba, da mladi, ki so jim v lokalnem okolju omogočena kakovostna izobrazba in usposabljanja, v tem okolju tudi bolj z veseljem ostanejo in pozneje v svoji zreli dobi prispevajo k njegovemu napredku.

Strateški cilj 1: Spodbujanje formalnega izobraževanja mladih

Ukrep 1.1:

Nadaljevanje podeljevanja občinskih štipendij za dijake in študente

Realizacija ukrepa: do konca leta 2022

Cilj ukrepa je nadaljevanje podeljevanja občinskih štipendij dijakom in študentom s prebivališčem v Občini Ivančna Gorica ter jim omogočiti kakovostno šolanje in razvoj potencialov po obstoječem pravilniku.

Kazalnik 1: Število prijav dijakov in študentov

Kazalnik 2: Število podeljenih štipendij za dijake in študente

Ukrep 1.2: Vzpostavitev sistema za podeljevanje občinskih štipendij za nadarjene dijake in študente

Realizacija ukrepa: do konca leta 2025

Cilj ukrepa je podeljevanje štipendij nadarjenim dijakom in študentom s prebivališčem v Občini Ivančna Gorica ter jim tako omogočiti kakovostno šolanje in razvoj potencialov.

Kazalnik 1: Število prijav nadarjenih dijakov in študentov

Kazalnik 2: Število podeljenih štipendij za nadarjene dijake in študente

Ukrep 1.3: Spodbuditi kadrovske štipendiranje

Realizacija ukrepa: do konca leta 2025

Cilj ukrepa je spodbuditi delodajalce v občini pri vzpostavitvi kadrovskih štipendij in nudenju praktičnih znanj.

Kazalnik 1: Število delodajalcev, ki nudijo kadrovske štipendije in praktična znanja

Ukrep 1.4: Podeljevanje nagrad odličnim učencev, zlatim maturantom ter drugim perspektivnim dijakom in tudi študentom za izjemne dosežke

Realizacija ukrepa: do konca leta 2023

Cilj ukrepa je vzpostavitev sistema podeljevanja nagrad nadarjenim in perspektivnim učencem, dijakom ali študentom, kar predstavlja zunanje motivacijsko sredstvo.

Kazalnik 1: Vzpostavljen sistem podeljevanja nagrad

Strateški cilj 2: Okrepitev kompetenčne opremljenosti mladih, s pomočjo katerih bodo ti lažje vstopali na trg dela in gradili lokalno skupnost

Ukrep 2.2: Spodbujanje in omogočanje predavanj in delavnic neformalnega izobraževanja v občini

Realizacija ukrepa: do konca leta 2025

Ukrep predvideva, da se mladim omogoča pridobitev neformalnega znanja, funkcionalnega znanja in mehkih veščin, ki bi jim omogočile boljše in lažje delovanje v odnosu do občine in družbe na splošno. To jim bo omogočilo samozavestnejše spopadanje z izzivi, ki jim jih nalaga sodobna družba, in vpliv na vključevanje mladih v organizacije, aktivnosti ter participacijo na lokalni ravni.

Kazalnik 1: Število izvedenih delavnic in predavanj

2.2 Zaposlovanje mladih

Razvoj in usposabljanje mladih zaposlenih, ki bodo izkoriščali svoje potencialne znotraj lokalne skupnosti, sta pomembna za gospodarski in družbeni razvoj lokalne skupnosti. Za doseganje tega je treba pripraviti ustrezne pogoje, zmanjšati lokalne deficitarnosti, krepiti kompetence mladih skladno s potrebami lokalnega trga dela, ustvarjati okolje, ki je prijazno za podjetništvo mladih v lokalni skupnosti, zaposlovati mlade v lokalnih gospodarskih in negospodarskih dejavnostih ter skrbeti za razvoj kreativnih in inovativnih posameznikov.

Glede na rezultate ankete je razvidno, da si mladi v naši občini želijo, da bi se spodbudilo delodajalce za zaposlovanje mladih (60 %), da bi se dodelile finančne spodbude za mlade podjetnike ter da bi bili bolj informirani o trgu dela in priložnostih za mlade na področju občine.

Strateški cilj 1: Vzpostavitev lokalnega partnerstva za spodbujanje zaposlovanja

Ukrep 1.1: Organizacija kariernega sejma z lokalnimi gospodarstvom

Realizacija ukrepa: do konca leta 2025

Cilj ukrepa je izvesti karierni sejem ter se seznaniti s ponudbo in povpraševanjem predvidoma enkrat letno. Ukrep predvideva organizacijo kariernega sejma z namenom seznaitve mladih z lokalnim gospodarstvom, s ponudbo, aktivnosti ter možnosti sodelovanje oz. zaposlovanja. Hkrati pa ukrep spodbuja tudi lokalne gospodarstvenike k seznaitvi mladega kadra kot mogoče potencialne zaposlene. Z organizacijo kariernega sejma se bodo mladi seznanili tudi z različnimi področji, na katerih lahko nadaljujejo izobraževanje oz. se dodatno usposobijo.

Kazalnik 1: Organizacija in izvedba kariernega sejma

Ukrep 1.2: Pobuda za vzpostavitev sistema pripravništva

Realizacija ukrepa: do konca leta 2030

Cilj ukrepa je spodbuditi občinske javne službe in lokalne gospodarstvenike k nudenju možnosti pripravništva mladim v občini ter hkrati seznanjene mladih o poteku dela v posamezni panogi. Ukrep predvideva poizvedbo pri občinskih javnih službah in lokalnih gospodarstvenikih glede pripravljenosti sklenitev pripravništev z dijaki in s študenti iz Občine Ivančna Gorica z možnostjo poznejše zaposlitve.

Kazalnik 1: Število ponujenih pripravništev v občinskih javnih službah

Kazalnik 2: Število ponujenih pripravništev z lokalnimi gospodarstveniki

Strateški cilj 2: Podpora in svetovanje mladim podjetnikom

Ukrep 2.1: Zagotovitev svetovalne storitve mladim podjetnikom ob začetku

Realizacija ukrepa: od konca leta 2022

Cilj ukrepa je spodbujanje in motiviranje mladih podjetnikov za možnost razvoja in krepitve inovativnosti ter kreativnosti. Ukrep predvideva podporo mladim podjetnikom ob začetkih razvoja in

uresničevanja poslovne ideje v smislu pomoči pri pripravi poslovnega načrta, podpore pri inovacijah, mentorstvu, seznanjanje z informacijami, ki jih potrebujejo pri tej odločitvi.

Kazalnik 1: Število izvedenih svetovanj in delavnic za mlade podjetnike

Ukrep 2.2: Zagotovitev »co-workinga« oziroma sodelanja

Realizacija ukrepa: od konca leta 2026

Ukrep predvideva vzpostavitev sistema koriščenja oz. najema ustreznih prostorov, ki jih mladi podjetniki lahko koristijo/najamejo za zagon svoje dejavnosti. Cilj ukrepa je podpora mladim podjetnikom za možnost razvoja poslovne ideje.

Kazalnik 1: Vzpostavitev sistema za možnost koriščenja oz. najema ustreznih prostorov

2.3 Bivanjske razmere mladih

Primerno stanovanje je ena izmed temeljnih človekovih pravic, ki je zapisana v Ustavi Republike Slovenije. Na tem področju so mladi ena izmed najranljivejših skupin, reševanje stanovanjske problematike pa je eden izmed bistvenih korakov k osamosvojitvi. Ker imajo mladi v primerjavi z drugimi družbenimi skupinami manj denarja, so v manj ugodnem oz. neenakopravnem položaju in si lahko le stežka brez pomoči uredijo samostojne bivanjske razmere (Breen in Buchman v Mandič, 2009). Med mladimi so tako značilno prisotne pogoste menjave prebivališča terčasne in prehodne ureditve stanovanjskih razmer. Zlasti zaradi finančnih in tudi drugih vrst nezmožnosti so pri tem najbolj prizadeti tisti mladi, ki pred pridobitvijo varne in kakovostne zaposlitve nimajo podpore staršev (Mandič, 2009).

Dandanes se mladi pozneje osamosvajajo. Ti namreč vedno dlje ostajajo vpeti v izobraževalni sistem, vedno pozneje vstopajo na trg dela in vedno pozneje pridobivajo zaposlitve, ki jim zagotovijo ekonomsko in socialno neodvisnost, kar predstavlja osnovo za možnost samostojne ureditve stanovanjskih razmer. Posledično se tudi vedno pozneje odločajo za prehod od prebivanja pri starših k oblikovanju lastnega gospodinjstva. Zadnje ima močan vpliv na družbeno demografijo, saj je neposredno povezano z oblikovanjem partnerstev in rodnostjo. Oviran dostop do stanovanj za mlade torej pomembno zaznamuje družbeni razvoj in reprodukcijo, prav tako prispeva k poznemu pridobivanju pomembnih vrednot in kompetenc, ki jih prinaša samostojno življenje in ki gradijo produktivne ter družbeno odgovorne državljane, kot so: ekonomičnost, trajnost, neodvisnost, prevzemanje različnih vrst odgovornosti itn. (Mandič, 2009).

Z vidika stanovanjske politike in problematike so mladi ena izmed ciljnih skupin, ki potrebujejo takojšnjo obravnavo, ker v nasprotnem primeru odsotnost takšne obravnave negativno vpliva na celotno družbo. Zagotavljanje ustreznih možnosti oz. podpornega okolja za ureditev primernih stanovanjskih razmer za mlade ima dva glavna vidika pozitivnega učinkovanja na razvoj lokalne skupnosti. Prvega predstavlja olajšan proces osamosvajanja mladih v lokalnem okolju, kar mlade sicer navadno močno omejenimi lastnimi finančnimi sredstvi spodbuja k hitrejšemu odseljivanju od staršev in prevzemanju različnih vrst odgovornosti v vsakodnevem življenju. Avtonomni mladi posamezniki so bistveno bolj naklonjeni aktivnemu vključevanju v vse sfere družbenega življenja in delovanja, predvsem pa primerne samostojne bivanjske razmere med njimi povečujejo naklonjenost ustvarjanju lastnih družin. Oboje označuje značilen potencial za družbeni in ekonomski razvoj lokalnega okolja ter krepitev kakovosti življenja v lokalni skupnosti. Na drugi strani je posebna skrb za stanovanjske razmere mladih za razvoj lokalne skupnosti močno pomembna z vidika ohranjanja učnih,

delovnih in drugih razvojnih potencialov mladih v lokalnem okolju. Če mladi v Ivančni Gorici nimajo primernih možnosti prebivanja, urejanja gradbene dokumentacije, iskanja zazidljivih parcel in nakupa novih nepremičnin za mlade, se bodo hitreje odločili za selitev v druga lokalna okolja ali urbana središča, v katerih so te možnosti večje. Občina Ivančna Gorica ima v smislu okolice, prostora in infrastrukture odlično lego, saj se nahaja v bližini Ljubljane in Novega mesta. Prometne povezave do večjih mest so odlično urejene z avtocestno povezavo ter z železniško in avtobusno povezavo. V bližini vseh dvanajstih krajevnih skupnosti občine je vsa potrebna infrastruktura, vključno s šolskim centrom, z bankami, s trgovinami, z železniško in avtobusno postajo. Nepremičninski trg se v občini Ivančna Gorica povečuje. K temu prispevajo mladi, ki se zaradi odlične lege odločajo za obstanek v občini. Drugi razlog pa je, da se v občino priseljuje čedalje več mladih družin. Občina Ivančna Gorica je že v preteklih letih oddajala v najem neprofitna stanovanja. Izsledki kažejo, da se mladi v Sloveniji od staršev odseljujejo hitreje kot pred desetimi leti. Ocenjena povprečna starost pri odselitvi je bila leta 2019 27,7 leta oz. dve leti manj kot leta 2010. Pri tej točki pa vseeno poudarjamo, da hitrejše osamosvajanje ne pomeni, da se stanje na trgu nepremičnin izboljšuje, ampak da so mladi pripravljeni za osamosvojitve od staršev sprejeti tudi slabe bivanjske razmere, da si hitreje uredijo svoje prebivanje.

Strateški cilj 1: Povečanje dostopnosti neprofitnih stanovanj za mlade

Ukrep 1.1: Občina v razpisu za podelitev neprofitnih najemniških stanovanj ustrezno uvrsti mlade v posebno kategorijo upravičencev

Realizacija ukrepa: do konca leta 2027

Cilj je ustrezno dopolnjen pravilnik.

Kazalnik 1: Število podeljenih neprofitnih stanovanj mladim

Kazalnik 2: Število mladih, ki se prijavi na javni razpis

Ukrep 1.2: Občina razišče možnosti subvencioniranja najemnin mladih v najemniških stanovanjih in pripravi finančni načrt.

Realizacija ukrepa: do konca leta 2028

Cilj je spremljanje trenutne zakonodaje in obveščanje o spremembah.

Kazalnik 1: Finančni načrt možnosti subvencioniranja najemnin mladih

Ukrep 1.3: Občina pripravi seznam razpoložljivih občinskih stanovanj in ga objavi na spletni strani.

Realizacija ukrepa: do konca leta 2022

Cilj je informiranje mladih o razpoložljivih občinskih stanovanj.

Kazalnik 1: Objava seznama občinskih in drugih stanovanj na strani občine, ki se oddajajo v najem.

Ukrep 1.3: Občina povabi k objavi seznama razpoložljivih drugih zasebnih stanovanj in ga objavi na spletni strani.

Realizacija ukrepa: do konca leta 2022

Cilj je informiranje mladih o razpoložljivih drugih zasebnih stanovanj.

Kazalnik 1: Objava seznama razpoložljivih drugih zasebnih stanovanj na strani občine, ki se oddajajo v najem

Ukrep 1.4: Občina povabi zasebne lastnike k objavi zazidljivih zemljišč, ki so na prodaj

Realizacija ukrepa: do konca leta 2022

Mladi bodo z izpolnjenim ukrepom informirani o zazidljivih zemljiščih zasebnih lastnikov, ki so na prodaj.

Kazalnik 1: Število objavljenih zazidljivih zemljišč zasebnih lastnikov

Cilj ukrepa je mladim in mladim družinam, ki na območju občine prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje z gradnjo, omogočiti informacije za lažjo ureditev samostojnih bivalnih razmer v lokalni skupnosti ter posledično ohraniti mlade in njihove potenciale v lokalnem okolju.

Strateški cilj 2: Informiranje in pomoč pri reševanju bivanjske problematike, kadar gre za mlade in mlade družine

Ukrep 2.1: Uvrstitev delovne naloge informiranja mladih zaposlenemu na občini

Realizacija ukrepa: do konca leta 2025

Cilj je pomoč in informiranje mladih na področju reševanja bivanjske problematike.

Kazalnik 1: Uvrščena delovna naloga

2.4 Mobilnost mladih

Dandanes je svet v nenehnem gibanju, kar še posebej velja za mlade. Gibanje oziroma mobilnost mladih je vezana na njihov življenjski slog ter predstavlja ključen element v procesu osamosvajanja, mobilnosti v formalnem in neformalnem izobraževanju, udejstvovanje mladih v različnih mladinskih organizacijah, ne nazadnje tudi mobilnost mladih v zaposlovanju.

Mobilnost mladih je definirana kot zmožnost mladih, da v okviru doseganja ciljev za osebni razvoj, osamosvajanje, za namene prostovoljnega in mladinskega dela, izobraževalnih sistemov in programov, strokovnih usposabljanj, zaposlitvenih ter kariernih ciljev, bivanjskih priložnosti ter prostočasnih aktivnosti prehajajo med različnimi kraji znotraj občine, matične države in zunaj nje (Modic idr., 2011, str. 8).

Mobilnost mladih je lahko prostorska ali družbena. Prva je vezana na premik posameznika ali skupine posameznikov v fizičnem, geografskem prostoru znotraj občine, države in tudi meddržavno, medtem ko je druga osnovana na prehodu posameznika z enega družbenega položaja v drugega, med različnimi družbenimi skupinami ter s tem povezanimi socialnimi okoliščinami. Nekateri avtorji ločijo še psihološko mobilnost, ki zahteva zmožnost in pripravljenost na prostorsko mobilnost, ter virtualno mobilnost, ki se nanaša na »selitev in delo na daljavo« (Williamson, 2002).

Mladi s posluževanjem meddržavne mobilnosti krepijo svojo samostojnost, zmanjšujejo moč stereotipov, povečujejo razumevanje drugačnosti ter gradijo občutek evropske identitete in

državljanstva (Sigalas, 2010). Politika meddržavne mobilnosti mladih tako prispeva k razvoju splošne adaptivne zmožnosti posameznikov in k njihovi lažji integraciji na evropski trg dela. Mladi s tem pridobivajo številne in raznolike veščine ter znanja, predvsem razumevanja medkulturnih in medjezikovnih odnosov, ki jim omogočajo osebni razvoj, ob vrnitvi nazaj pa posledično tudi razvoj občine, v kateri prebivajo (Bertoncini idr., 2008). Kljub temu je dvosmernost procesa mobilnosti mladih v Sloveniji zelo šibka, saj se obstoječim podpornim instrumentom za mladinsko mobilnost daje premalo pozornosti ali pa ti sploh niso razviti. Znano je, da so mladi v Sloveniji premalo mednarodno mobilni. Veliko je kratkotrajne mobilnosti, a skoraj nič dolgotrajne. Prav tako se ne posveča dovolj zadostne pozornosti in podpore mladim invalidom, mladim staršem in mladim, ki so že zunaj izobraževalnega sistema. Pozitivni rezultati mobilnosti so namreč pomembni za osebni razvoj posameznika pa tudi za razvoj njegovih vrednot in spretnosti. Z mobilnostjo se povečuje zaposljivost mladih in izboljšuje možnost za njihov vstop na trg dela (Modic idr., 2011). Z drugega vidika je naloga občine kljub spremenjenim okoliščinam globalizirane družbe, da mlade v njej zadrži. V želji po razvoju različnih gospodarskih panog, v katerih se mladi lahko najdejo, mora nenehno stremeti k ustvarjanju novih delovnih mest. Na eni strani je zaželeno, da občina odkriva objektivne in subjektivne ovire posameznikov, ki želijo ostati v njej, po drugi strani pa mora vzpodbujati razvoj programov medobčinske in tudi meddržavne mobilnosti posameznikov ali skupin. Mlade je tako smiselno povezovati z različnimi drugimi strokovnjaki znotraj občine pa tudi med sosednjimi občinami znotraj države oziroma meddržavno (Modic idr., 2011; Williamson, 2002).

V Sloveniji ostaja pomemben razkorak med načrtovano in dejansko realizirano mobilnostjo mladih. Vzrok za to je pomanjkljivo ozaveščanje posameznikov o pomenu, možnostih in o podpornih instrumentih, ki olajšujejo mobilnost. Za nizko realizacijo načrtovane mobilnosti med mladimi so najpomembnejši vzroki premajhno povezovanje med različnimi ustanovami in tako tudi slabo priznavanje vrednosti v tujini opravljenih obveznosti ter ovire pri (ne)priznavanju formalno, neformalno in priložnostno usvojenega znanja, spretnosti in veščin. Občina naj bi politiko mobilnosti osnovala tudi na gostovanju programov mobilnosti in s tem prebivalcem lokalne skupnosti omogočila stik ter izmenjavo izkušenj pa tudi znanj s pripadniki drugih kultur. Z omogočanjem ukrepov za izboljšanje mobilnosti mladih občina mladim nudi finančni in stvarni dostop do javnih prevoznih sredstev in hkrati skrbi za podporo tistim organizacijam ali skupinam, ki pospešujejo mednarodno mobilnost mladih. Zaradi slabše prometne povezanosti nekaterih ruralnih okolij in mladim nenaklonjene stanovanjske problematike je pripravljenost na dolgoročno zapustitev domačega okolja največja v krajih, ki najbolj potrebujejo dobre kadre. Nezanemarljiva je povezava med mobilnostjo mladih in neformalnim izobraževanjem znotraj občine pa tudi med več občinami. Tovrstna srečanja za seboj puščajo načrte za nadaljnje projekte, ki občini v prihodnosti omogočajo nove gospodarske priložnosti. Stremeti je treba k sprejemanju takšnih ukrepov, ki bodo omogočali in podpirali mladinsko mobilnost kot celoto ter bodo zagotovili povišanje javnih finančnih sredstev, namenjenih programom mednarodnih usposabljanj, praks in drugih oblik izmenjav (Fligstein, 2008; Modic idr., 2011).

Strateški cilj 1: Omogočiti mobilnost mladih na lokalni in mednarodni ravni

Občina mora spodbujati mobilnost mladih in omogočati pogoje, v katerih se lahko širi in razvija, saj je mobilnost mladih pomembna tudi zaradi odpiranja in družbenega napredka države in družbe na splošno. Z mobilnostjo mladih se namreč povečujejo razvojne možnosti in potenciali, od katerih imata koristi pošiljajoča in gostiteljska država oz. kraj.

Ukrep 1.1: Dodeljevanje finančne pomoči na področju mednarodnega sodelovanja

Realizacija ukrepa: do konca leta 2025

Cilj ukrepa predvideva finančno pomoč mladim pri izobraževanju in opravljanje prostovoljnega dela mladih v tujini.

Kazalnik 1: Število mladih, ki so prejeli finančno pomoč

Ukrep 1.2: Vključevanje mladih v sodelovanje s pobratenimi občinami – »town twining«

Realizacija ukrepa: do konca leta 2024

Glavni cilji so: krepitev kompetenc, ki mladim omogočajo večjo samostojnost, krepitev jezikovnih kompetenc, spoznavanje primerov dobrih praks v tujini.

Kazalnik 1: Število opravljenih praks in ekskurzij

Ukrep 1.3: Partnerstvo občine v programih, ki spodbujajo aktivnosti mladih

Realizacija ukrepa: do konca leta 2025

Cilj ukrepa je povečati osebni razvoj mladih, v katerem mladi uživajo, se spopadajo z izzivi in so za to nagrajeni. Mlade je treba spodbuditi k ustvarjalnemu in ciljno naravnemu preživljanju prostega časa, katerega način izkoriščanja močno vpliva na to, v kakšno osebo se bo mladostnik razvil.

Kazalnik 1: Število partnerstev

Ukrep 1.4: Organiziranje prevozov do prireditev, ki so sofinancirane iz občinskega proračuna

Realizacija ukrepa: do konca leta 2025

Cilj ukrepa je omogočiti dostopnosti mladim do lokacije prireditve in s prireditve. Spodbuja organizatorje, ki izvajajo prireditve, sofinancirane iz občinskega proračuna, da z organiziranim prevozom poskrbijo za širšo dostopnost mladim.

Kazalnik 1: Število organiziranih prevozov

2.5 Mladinsko organiziranje

Podlago za ekonomsko in socialno neodvisnost mladi usvojijo predvsem skozi formalno in neformalno izobraževanje ter priložnostno učenje v družini pa tudi v drugih socialnih mrežah. Kompetence za aktivno in odgovorno državljanstvo lahko mladi na neposreden način pridobijo v mladinskih organizacijah, ki predstavljajo edinstveno učno polje demokratičnih procesov. Mladinske organizacije omogočajo mladim, da vplivajo na družbo, jim pomagajo na poti ekonomskega in socialnega osamosvajanja ter posledično prispevajo k razvoju države. Večletno članstvo v mladinskih organizacijah izboljšuje kakovost življenja mladih – med vključenostjo v organizacijo in tudi pozneje v življenju, saj zagotavlja pridobivanje znanj, veščin, pomembnih vrednot in družbene odgovornosti, kar pripomore k uspešnosti posameznikovega razvoja na vseh življenjskih področjih. Mladinske organizacije s svojimi aktivnostmi prav tako izboljšujejo kakovost življenja v okoljih, v katerih delujejo, saj prinašajo nove ideje, krepijo medkulturno in medgeneracijsko solidarnost, dajejo pobude za spremembe ter bogatijo ponudbo prostočasnih aktivnosti. Informiranje in svetovanje za mlade predstavljata enega najpomembnejših mehanizmov za zvišanje ter spodbujanje družbene participacije mladih, njihove socialne integracije, osebnostnega razvoja in avtonomije, pripomoreta pa tudi k

razvijanju aktivnega državljanstva, večji mobilnosti mladih, izboljšanju kakovosti življenja, večji družbeni odprtosti in k vključevanju v družbene procese, ki so pomembni za mlade. V množici informacij, s katerimi smo vsakodnevno preplavljeni, se populacija mladih razmeroma težko znajde. Zaradi specifičnosti mladostniškega obdobja je razvoj sistema informativno-svetovalne dejavnosti, ki mladim namenja posebno skrb, ključnega pomena. Posebno pozornost pri informiranju mladih velja nameniti neorganizirani mladini, saj ta populacija bolj kot organizirana mladina občuti primanjkljaj informacij.

Strateški cilj 1: Krepitev pogojev za uspešno delovanje interesnim oblikam združevanja mladih

Ukrep 1.1: Vzpostavitev delovanja mladinskega centra Ivančna Gorica

Realizacija ukrepa: do konca leta 2028

Cilj ukrepa je vzpostavitev delovanja mladinskega centra v občini. Mladinski center ponuja prostor za druženje in razvijanje njihovih interesov ter kadrovsko podporo interesnim oblikam združevanja mladih.

Kazalnik 1: Redni program delovanja mladinskega centra

Ukrep 1.2: Lokalna skupnost zagotavlja pogoje za uresničevanje programa mladinskega centra

Realizacija ukrepa: do konca leta 2028

Ukrep predvideva zagotovitev primernih prostorov za delo z mladimi v občini Ivančna Gorica. Lokalna skupnost zagotovi organizacijam primerne prostore v središču občine ali preostalih krajevnih skupnostih.

Kazalnik 1: Vzpostavljen ustrezen prostor za mlade

Ukrep 1.3: Nadaljevanje izvajanja razpisa za sofinanciranje programov in projektov na področju dela z mladimi

Realizacija ukrepa: do konca leta 2022

Ukrep predvideva posodobitev obstoječega pravilnika.

Kazalnik 1: Število sofinanciranih programov in projektov za mlade na javnem razpisu

Kazalnik 2: Število mladih, vključenih v sofinancirane programe in projekt

2.6 *Participacija mladih*

Vključevanje in aktivna participacija mladih v sodobni družbi imata vedno večji pomen. Kot poudarja programski dokument Mladinskega sveta Slovenije na temo participacije mladih (Mladinski svet Slovenije. Programski dokument Participacija mladih, b. l.), sta participacija mladih in ustvarjanje pogojev zanjo pomembna izziva današnjih demokratičnih družb ter ključna pogoja za napredek družbe in njenega trajnostnega razvoja. Za doseganje participacije mladih je najprej potrebno ozaveščanje ciljne javnosti (prav tam).

Participacija se v našem primeru nanaša na aktivno sodelovanje mladih pri sprejemanju odločitev o kateri koli zadevi, ki se dotika oblikovanja družbe, v kateri živimo. Poteka lahko na različne načine (prek projektov, ustanov, neformalnih skupin) in na različnih ravneh (lokalnih, nacionalnih, mednarodnih) (prav tam).

»Participacija mladih izboljšuje uspešnost doseganja njihove avtonomije ter zvišuje kakovost upravljanja z družbo in življenja v njej« (prav tam). Mladi si tako v procesu svojega odrasčanja oblikujejo svojo vlogo ter krepijo občutek odgovornosti in enakopravnosti v družbi. Sodelovanje pri oblikovanju odločitev pozitivno vpliva na samopodobo posameznika, hkrati pa mu daje priložnost pridobivanja dragocenih življenjskih izkušenj.

Kot poudarja tudi Mladinski svet Slovenije v že omenjenem dokumentu, ima lokalna skupnost pri zagotavljanju participacije mladih velik pomen. Procesi družbenega odločanja so namreč manj kompleksni kot na višjih ravneh, sprejemajo se nekatere manj zahtevne in konkretnije odločitve ter mladim najbližje (prav tam).

»Ustvarjanje pogojev za participacijo mladih je ključnega pomena za napredek družbe, saj poleg svojega intelektualnega vložka mladi prinašajo tudi edinstven pogled na odločitve.« Tudi v Občini Ivančna Gorica smo v anketni vprašalnik vključili to področje; rezultate predstavljamo v nadaljevanju.

Mlade smo v anketnem vprašalniku vprašali o tem, kako ocenjujejo sodelovanje mladih v odločitvenih procesih. Od skupaj 207 odgovorov jih je 12 % odgovorilo, da je področje dobro urejeno, 60 % jih je odgovorilo, da so potrebno izboljšave, 28 % pa jih nima svojega mnenja.

V enem izmed vprašanj smo mlade prosili, da izberejo pet področij, za katere menijo, da so pomembni pri razvijanju občinske strategije. Navedena so bila vsa področja, na katera se nanašajo poglavja v tem dokumentu. Participacija mladih je po pomembnosti področja takoj za področjem zaposlovanja mladih, ki zajema največji % odgovorov anketirancev. Menimo, da je to pokazatelj, da mladi želijo sodelovati pri oblikovanju odločitev občine, biti slišani ter tako prispevati svoj del k razvoju in napredku Občine Ivančna Gorica. Nevladne organizacije, ki so odgovarjale na enako vprašanje, pa so sodelovanje mladih v odločitvenih procesih postavile na prvo mesto.

Poleg mladih posameznikov so anketni vprašalnik rešile tudi nevladne organizacije v občini. Od skupaj 23 odgovorov jih ima 74 % zadolženo vsaj eno osebo, ki skrbi za vključevanje mladih v organizacijo; večinoma je to tudi oseba, ki izvaja aktivnosti za mlade.

Nevladne organizacije so v 61 % izpostavile, da se spoprijemajo s težavami in z ovirami pri vključevanju mladih, katerih reševanje smo zajeli v oblikovanje strateških ciljev in ukrepov. Poudarili pa so tudi nekaj uspešnih primerov vključevanja:

- igre, primerne za različne starosti, in delo, razdeljeno po sposobnostih;
- s pogovori, z vključevanjem v redno delovanje društva, z delavnicami;
- skrbimo za medgeneracijsko povezovanje;
- vključujemo jih na različnih projektih z organizacijo in izvajanjem projektov;
- z uporabo socialnih omrežij, neposrednim in z osebnim pristopom.

Nevladne organizacije smo povprašali, kako bi v svojo organizacijo privabili še več mladih. Največ odgovorov je bilo, da bi to lahko storili z različnimi delavnicami, ki bi bile zanimive za mlade, in z neposrednimi stiki na dogodkih, na katerih so vključeni. Pojavili pa so se tudi odgovori, da bi to lahko okrepili z več pojavljanja na socialnih omrežjih, z družabnimi tematskimi prireditvami, digitalnim marketingom in z inovativnimi participacijskimi pristopi. Predloge, kako vidijo vloge občine, smo vključili v pripravo ukrepov.

Strateški cilj 1: Spodbujanje mladih posameznikov, ki aktivno sodelujejo

Ukrep 1.1: Podeljevanje nagrad mladim posameznikom, ki aktivno sodelujejo na vseh področjih, ki so pomembna za razvoj lokalne skupnosti

Realizacija ukrepa: do konca leta 2023

Cilj ukrepa je, da se bodo podeljevale nagrade posameznikom, ki aktivno sodelujejo na vseh področjih, ki so pomembna za razvoj lokalne skupnosti, in tako pripomorejo k dobrobiti Občine Ivančna Gorica v celoti.

Kazalnik 1: Število podeljenih nagrad posameznikom

Strateški cilj 2: Povezovanje z občino in vključevanje mladih v procese odločanja

Ukrep 2.1: Vzpostavitev sistema za beleženje aktivnosti in udejstvovanje mladih

Realizacija ukrepa: od konca leta 2025

Ukrep predvideva vzpostavitev sistema, prek katerega bi mladi lahko beležili svoje aktivnosti in udejstvovanja na različnih dogodkih in aktivnostih na lokalni ravni. S tem bi krepili svoje kompetence, ki bi jim služile kot neformalna oz. priložnostno pridobljena znanja v študijskem področju in tudi pri zaposlovanju, hkrati pa bi tudi občina usposabljala kompetenten kader za prihodnji razvoj občine.

Kazalnik 1: Vzpostavljen sistem ter način beleženja aktivnosti in udejstvovanja mladih

Ukrep 2.2: Na seje občinskega sveta ali druge primerne sestave se vabi tudi člane Komisije za mladinska vprašanja

Realizacija ukrepa: od konca leta 2022

Cilj je, da imajo mladi možnost izraziti svoje mnenje.

Kazalnik 1: Število sej, na katerih je prisotna Komisija za mladinska vprašanja

2.7 Prostovoljstvo mladih

Mladim iz občine Ivančna Gorica je bila podana anketa za mlade. V njej so bila podana vprašanja o prostovoljnih organizacijah v naši občini. Izpolnjevalci ankete so največjo željo izrazili po tem, da bi občina sofinancirala mladinske organizacije, uredila mladinski center, spodbujala povezovanje z organizacijami in nudila pomoč pri upravljanju razpisov, prireditvah itn.

18. maja 2021 je občina Ivančna Gorica prejela nagrado Slovenske filantropije za prostovoljstvu prijazno občino. V občini Ivančna Gorica deluje več kot 100 nevladnih organizacij oziroma prostovoljskih organizacij, ki delujejo s prostovoljci in obenem aktivno spodbujajo prostovoljstvo. Skoraj polovica občanov in občank je vključena v prostovoljna društva, s pomočjo katerih je družabno življenje bogato ter ponuja številne priložnosti za preživljanje prostega časa, medsebojno pomoč in za solidarnost.

Trenutno je v občini 17 prostovoljnih gasilskih društev, ki s svojim delovanjem skrbijo za pomoč ljudem v nesreči in izobražujejo mlade. V gasilskih društvih mentorji svoje znanje podajajo mladini med šestim in osemnajstim letom. Mladi se na gasilskih vajah družijo, učijo gasilskih veščin in pripravljajo na tekmovanja.

Prostovoljstvo med mladimi v osnovni šoli je dejavno med učenci višjih razredov, ki lahko po pouku pomagajo učenem razrednega pouka pri reševanju domačih nalog in spremljanju učne snovi. V srednji šoli si dijaki pomagajo med seboj pri učenju in razumevanju snovi, zato na Srednji šoli Josipa Jurčiča nimajo posebnega krožka. Imajo pa dijaki možnost organiziranih obiskov v Domu starejših občanov Trebnje, v katerem lahko posamezno ali v parih obiskujejo stanovalce doma.

Strateški cilj 1: Nudenje prijaznega okolja prostovoljstvu

Ukrep 1.1: Ozaveščanje mladih o pomenu prostovoljstva

Realizacija ukrepa: do konca leta 2026

Ukrep predvideva predavanja v osnovnih in srednjih šolah o pomenu prostovoljstva in organizacijo prostovoljnih akcij v občini.

Kazalnik 1: Število predstavitev dejavnost prostovoljstva v šolah

Kazalnik 2: Število organiziranih prostovoljnih akcij

Ukrep 1.2: Pomoč pri upravljanju in spodbujanje k povezovanju prostovoljskih organizacij

Realizacija ukrepa: do konca leta 2026

Glede na anketo za mlade je 18 % vprašanih izrazilo željo po pomoči pri upravljanju društev. Občina bi lahko vsakemu novoustanovljenemu društvu nudila kratko izobraževanje. Organizirala bi se lahko tudi letna srečanja vseh društev ali pa njihovih predstavnikov na lokalni ali občinski ravni, da bi se tako spoznali med seboj in lažje začeli skupne projekte.

Kazalnik 1: Enkrat letno izvedeno izobraževanje

Strateški cilj 2: Vzpostavitev medgeneracijskega sodelovanja

Ukrep 2.1: Dnevi v osnovni in srednji šoli, namenjeni medgeneracijskemu povezovanju in spoznavanju

Realizacija ukrepa: do konca leta 2023

Učenci in dijaki šol v občini bi organizirali dnevne dejavnosti srečanja s starejšimi, pri čemer bi starejši z mladimi delili svoje življenjske izkušnje in znanja.

Kazalnik 1: Enkrat letno izveden dan dejavnosti za učence drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja v OŠ in srednji šoli

2.8 Mladi in kmetijsko področje

Splošni kazalniki kmetijstva v občini za pretekla leta kažejo, da se je zmanjšalo število kmetijskih površin; večina izmed njih se je zmanjšala zaradi intenzivne gradnje v občini. Znotraj celokupne površine kmetijskih površin se je zmanjšalo število njiv, narastlo pa je število travnikov in pašnikov. Kar dve tretjini kmetij prideluje hrano samo za lastno uporabo, le ena tretjina pa se je usmerila v proizvodnjo hrane za trg. Po številu živali smo v zadnjih dveh desetletjih opazili rahel padec števila perutnine in govedi, predvsem na račun krav. Strmo pa je padlo število prašičev (Lokalni razvojni program 2016–2020).

V občini Ivančna Gorica prevladuje živinorejska panoga; vsako leto se na javni razpis za sofinanciranje kmetijstva in razvoj podeželja iz proračuna prijavi 50–80 kmetij. V letu 2021 se je na razpis uspešno prijavilo 71 vlagateljev oziroma kmetij, skupna vrednost subvencij pa je znašala okoli 105.000 evrov. Občina s tem razpisom sofinancira nakupe novih strojev in priključkov, novogradnjo in obnovo pašnikov, urejanje poljskih poti ter podpira delovanje društev s področja kmetijstva. Letos je občina spet uvedla agromelioracijska dela; sofinancira dopolnilne dejavnosti na kmetijah.

Vsako leto občina v septembru objavi tudi javni razpis za dodelitev enkratnih pomoči za dijake poklicnih in srednjih kmetijskih programov ter jim dodeli enkratni znesek pomoči. V razpisu je za 5.000 evrov sredstev, ki se razdelijo med prijavljene dijake. Največja finančna pomoč, ki se dodeli posameznemu dijaku je v višini minimalne plače. S tem ukrepom občina spodbuja mlade, da se izobražujejo na področju kmetijstva.

Občina organizira tudi tržnico, na kateri se vsako soboto zberejo pridelovalci ter ponudijo svoje pridelke in izdelke. Tržnica je odličen način za vstop na trg ter tudi promocijo vsakega kmeta. Na tem področju je treba omeniti, da na tržnici še nimamo specifičnih ukrepov, ki bi pomagali mladim kmetom za vstop na tržnico, v obliki finančne pomoči in lažje dostopnosti. Glede na izsledke anket bi si anketiranci na tem področju želeli poenoteno spletno stran s pridelovalci in z njihovo ponudbo. S tem ukrepom bi spodbudili predstavitev lokalne ponudbe glede lokalne pridelave širši javnosti.

Mladi se v kmetijstvo vključijo že skoraj ob rojstvu, saj je večinski delež mladih prevzemnikov kmetij na teh kmetijah odraščal. Zelo malo je takih mladih, ki bi kupili kmetijsko poslopje s kmetijsko površino in začeli kmetovati. Vzrok za to je velik finančni vložek za nakup, obnovo kmetijskega poslopja ter za nakup živali in kmetijske mehanizacije. Na tem področju bi lahko znotraj javnega razpisa dodali ukrep pomoč mladim kmetom ob prevzemu in vzpostavitvi kmetijskega gospodarstva.

Zelo malo mladih kmetov je dobro informiranih glede razpisov, ki jih ponujajo Evropska unija, država in občina, s katerimi bi si olajšali prehod na mladega prevzemnika. Na tem področju je še veliko prostora za izboljšanje in promocijo teh razpisov med mladimi kmeti. Eden izmed načinov informiranja bi bila ustanovitev registra društev, ki delujejo na področju kmetijstva, ter posredovanja teh razpisov njim in njihovim članom.

V občini Ivančna Gorica deluje več društev, ki delujejo na področju kmetijstva. Iz aktualnih razpisov je razvidno, da jih aktivno deluje vsaj sedem. Večina teh društev se težko predstavlja na širšem območju znotraj Ivančne Gorice. Slaba je tudi dostopnost do teh društev, saj na območju Ivančne Gorice nimamo ustvarjenega registra za društva, ki delujejo na področju kmetijstva, tako kot je tak register narejen za turistična društva. Glede na izsledke ankete in v sodelovanju z društvi je nastal predlog o ustanovitvi registra za društva in njihovi predstavitev na občinski strani.

Primer dobre prakse društva je društvo podeželske mladine Kalček. Člane društva povezuje ljubezen do kmetijstva in podeželja ter druženja mladih na podeželju. Organizirajo različne dogodke (kmečke igre, tekmovanje v oranju, izobraževanja); občina jih vsako leto podpre z denarno pomočjo – kot preostala društva v občini. Mladi iz društva si želijo od občine boljše promocijo in podporo pri njihovem delu. Denarna pomoč gre zdaj v razvitejše kraje z večjimi kmetijami v občini (Radohova vas, Ivančna Gorica, Višnja Gora ...); radi bi, da se podpre tudi manjše kmetije, ki ne morejo konkurirati večjim kmetijam na razpisih. So pa zadovoljni, da se občina vseeno trudi za ohranjanje kulturne krajine in biotske raznovrstnosti.

Strateški cilj 1: Spodbuditi nastanek nove rubrike na spletni strani Občine Ivančna Gorica z vsebino o kmetijskih dejavnostih

Ukrep 1.1: Ustanovitev nove rubrike Kmetijska dejavnost

Realizacija ukrepa: do konca leta 2023

Večina informacij, pomembnih na področju kmetijstva, ni tako lahko dostopna na internetu, saj je treba pred njihovim iskanjem nekaj o zadevi vedeti. Zato bi naredili enovito podstran na spletni strani Občine Ivančna Gorica, na kateri bi se te informacije nalagale in posodabljale. Ker nimamo platforme, v kateri bi mladi kmetje dobili vpogled v različne kmetijske informacije, bi ob preureditvi spletne strani Občine Ivančna Gorica dodali rubriko o kmetijskih dejavnostih. Ukrep bi realizirali do konca leta 2022.

Kazalnik 1: ustanovitev rubrike Kmetijska dejavnost

Kazalnik 2: Izdaja rubrike Kmetijska dejavnost

Strateški cilj 2: Razčlenitev glavne rubrike Kmetijska dejavnost na podrubrike. Podrubrike bi bile sestavljene iz podrubrik: Lokalna tržnica Občine Ivančna Gorica, Javni razpisi na področju kmetijstva, Kmetijska društva, Kmetijsko izobraževanje

Ukrep 2.1: Razčlenitev glavne rubrike Kmetijska dejavnost na podrubrike. Podrubrika: Lokalna e-tržnica Občine Ivančna Gorica

Realizacija ukrepa: do konca leta 2023

Razpršenost informacij in ponudb lokalnih kmetov v občini. Občani bi radi kupovali lokalno pridelano hrano, a eden izmed glavnih izzivov, s katerim se srečujejo, je ta, da ne vedo, kdo kaj ponuja. Zato bi ustanovili podrubriko Občinska tržnica, znotraj katere bi objavili ponudbo lokalnih kmetov, ki bi poslali svojo ponudbo ter vse podatke o ceni in prevzemu na platformo, tam pa bi te podatke objavili. Vsak lokalni pridelovalec bi imel na tržnici dva podsklopa, tj. stalna ponudba in sezonska ponudba. Znotraj stalne ponudbe bi pridelovalci ponudili pridelke, ki jih imajo v stalni ponudbi in so dostopni prek celotnega let, znotraj sezonske ponudbe pa bi ponudili pridelke, ki niso vedno na voljo, ker je njihova količina omejena. Poleg ponudbe bi imeli napisane tudi količino pridelka, ceno, njihove osnovne podatke in način prevzema pridelkov.

Kazalnik 1: Razčlenitev in dodana podrubrika Lokalna e-tržnica Občine Ivančna Gorica

Ukrep 2.2: Razčlenitev glavne rubrike Kmetijska dejavnost na podrubrike. Podrubrika: Javni razpisi na področju kmetijstva

Realizacija ukrepa: do konca leta 2023

Prav tako je velika razpršenost vseh informacij o razpisih na področjih kmetijstva, zato bi znotraj podrubrike Razpisi na področju kmetijstva redno objavljali vse nove razpise na tem področju; s tem bi olajšali delo in tudi pomagali mladim kmetom, ki so ravnokar vstopili na področje kmetijstva, do najboljšega izkoristka teh razpisov. V prvi vrsti bi se objavljali občinski razpisi, v nadaljnjem delu pa bi se jim pridružili tudi slovenski in evropski razpisi.

Kazalnik 1: Razčlenitev in dodana podrubrika Javni razpisi na področju kmetijstva

Ukrep 2.3: Razčlenitev glavne rubrike Kmetijska dejavnost na podrubrike. Podrubrika: Kmetijska društva

Realizacija ukrepa: do konca leta 2023

Velika razpršenost lokalnih društev, ki delujejo na področju kmetijstva ter njihovo delo. Cilj ukrepa je osveščanje o društvih, ki delujejo na področju kmetijstva, zato bi v podrubriki Kmetijska društva zbrali podatke o vseh društvih na tem področju. Znotraj tega bi se društva predstavili, kdo, kaj in kje delujejo, kaj organizirajo in njihovi projekti.

Kazalnik 1: Razčlenitev in dodana podrubrika Kmetijska društva

Ukrep 2.4: Razčlenitev glavne rubrike Kmetijska dejavnost na podrubrike. Podrubrika: Kmetijsko izobraževanje.

Realizacija ukrepa: do konca leta 2023

Samo informiranje glede kmetijskih izobraževanj poteka prek več manjših skupin, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo. Glavni problem pa je premajhen doseg ljudi, ki bi jih ta izobraževanja zanimala. Z združevanjem vseh kmetijskih društev bi nam ta poslala svoja organizirana izobraževanja, prek kmetijskih društev bi posredovali informacije o izobraževanjih še vsem preostalim društvom, ta pa bi posredovala to svojim članom. S tem bi dosegli večje število ljudi, ki jih kmetijsko področje zanima. Objavili bi tudi vsa druga izobraževanja, ki bi jih organizirala občina in drugi ponudniki izobraževanj.

Kazalnik 1: Razčlenitev in dodana podrubrika Kmetijsko izobraževanje

Strateški cilj 3: Omogočeno pridobivanje sredstev mladim prevzemnikom z manjših kmetij

Ukrep 3.1: Preučitev in prilagoditev razpisa za sofinanciranje kmetijstva in razvoja podeželja v Občini Ivančna Gorica

Realizacija ukrepa: do konca leta 2025

Cilj ukrepa je, da se razpis in razpisne pogoje prilagodi glede na dejansko stanje kmetij v občini. Iz prijav in posledično odobrenih prijav je razvidno, da razpis ne omogoča mladim prevzemnikom z manjših kmetij možnosti pridobitve sredstev, ki jih potrebujejo za zagon svoje dejavnosti in ohranjanje gospodarstva, ki ga obdelujejo.

Kazalnik 1: Število mladih kmetov, ki prejemajo sredstva z razpisa

2.9 Zdravje in dobro počutje mladih

Zdravje vpliva na kakovost življenja in osebno počutje – fizično in psihično. Zdravi posamezniki so tisti, ki so uspešni na področju izobraževanja in pozneje na delovnem mestu. Psihično in fizično je zdrava mladina naložba za prihodnost, saj tako manj obremenjujemo zdravstveni sistem (EU Youth report 2015). Zdravje je opredeljeno kot eno enajstih ključnih področij, tudi v Evropski strategiji za mlade (Csuday, 2019), ki daje poudarek predvsem duševnemu in spolnemu zdravju, telesni dejavnosti in zdravemu načinu življenja kot celoti.

Vrednoto zdravja in dobrega počutja mladi občani občine Ivančna Gorica uvrščajo na 4. mesto po pomembnosti. Glede na celotno Slovenijo pa Mladina (2020) navaja, da so mladi povprečno slabše zadovoljni s svojim zdravjem kot njihovi vrstniki v predhodnih raziskavah. Upad je primerljiv s splošnim upadom zadovoljstva mladih z njihovim življenjem. Navaja tudi, da čeprav so mladi ena najbolj zdravih skupin v naši družbi, njihove specifične zdravstvene težave pogosto zapostavljamo. Prehod mladih v odraslo dobo pogosto predstavlja hudo duševno stisko, če je ta povezana še s slabimi prehranjevalnimi in gibalnimi navadami, pa lahko pride tudi do večjih zdravstvenih težav. Splošne življenjske navade mladih v letu 2020 so sicer bolj zdrave od vrstnikov leta 2010, tako da lahko njihovo nezadovoljstvo z zdravjem pripišemo tudi večjemu zavedanju pomena zdravega življenja. Več mladih se zaveda pomena gibanja, zdrave prehrane, manj pa jih redno uživa alkohol oz. jih kadi.

Mladi leta 2020 v primerjavi z vrstniki iz leta 2010 občutijo veliko več stresa. Tudi NIJZ v rezultatih 2018 navaja, da se je v zadnjih 25 letih duševna oboletost do 18. leta povečala kar za 64 %. Večina tujih in slovenskih avtorjev povečanje stresa pri mladih pripisuje spremenjenjem življenjskemu ritmu, temu, da družina manj časa preživi skupaj oz. je ves prosti čas usmerjen, tisti, ki ni, pa je navadno preživet pred zasloni. Veliko mladih že v osnovni šoli navaja kot duševni problem tudi osamljenost, kar kaže na pomanjkanje pristnosti odnosov; to lahko zasledimo tudi v družbi na splošno (Mladina, 2020).

Občina Ivančna Gorica že skrbi za spodbujanje zdravja. Občanom zagotavlja športno infrastrukturo. Ponuja jim športne dvorane in igrišča po posameznih lokalnih skupnostih pa tudi druge športne površine v naravi, ki so občanom namenjene za aktivnosti v prostem času. Športnim društvom v občini je namenjen razpis za šport, prek katerega lahko pridobijo sredstva za delovanje.

Naslednji podatki se nanašajo na rezultate ankete 1ka, ki jo je izvedla Komisija za mladinska vprašanja Občine Ivančna Gorica. 52 % anketirancev meni, da je področje zdravja in dobrega počutja v občini Ivančna Gorica dobro urejeno. 37 % jih meni, da so na tem področju še potrebne izboljšave.

Mladi so ocenili pomembnost ukrepov na področju zdravja in dobrega počutja. Največji pomen dajejo obnovi/ureditvi oz. izboljšavi že obstoječe športne infrastrukture v občini in omogočanju športne aktivnosti. Precej visoko je tudi želja po novi športni infrastrukturi. Okoli 30 % si jih želi spodbujanja in ozaveščanja o zdravem življenju ter organiziranih tematskih srečanj in športnih aktivnosti za mlade. Glede na analizo obstoječega stanja, pogovore in analize v občinskih in lokalnih skupnostih predlagamo naslednje ukrepe na področju zdravja in dobrega počutja mladih.

Strateški cilj 1: Izboljšati pogoje za rekreacijo mladih

Ukrep 1.1: Občina nudi možnost souporabe prostorov za neorganizirano mladino

Realizacija ukrepa: do konca leta 2028

Cilj ukrepa je mladim približati uporabo športne infrastrukture za rekreacijo.

Kazalnik 1: Število uporabnikov prostorov, ki so na voljo

Ukrep 1.2: Zagotavljanje in urejanje športne infrastrukture

Realizacija ukrepa: do konca leta 2028

Ukrep obsega vzdrževanje športne infrastrukture v občini Ivančna Gorica. Cilj ukrepa je vzdrževati in posodablјati javne športne objekte ter sofinancirati novogradnje, s tem pa mladim in drugim uporabnikom omogočiti boljše pogoje za izvajanje športnih in rekreativnih dejavnosti.

Kazalnik 1: Površina športne infrastrukture na mladega

Ukrep 1.3: Nadaljevanje subvencioniranja športnih programov za mlade

Realizacija ukrepa: do konca leta 2022

Ukrep obsega subvencioniranje športnih programov za mlade v občini Ivančna Gorica. Cilj ukrepa je vsem mladim omogočiti rekreacijo ter spodbujati športna društva in klube v občini k organizaciji športnih programov za mlade.

Kazalnik 1: Število mladih, vključenih v športne programe

Strateški cilji 2: Soorganizacija aktivnosti v naravi za mlade

Ukrep 2.1: Mladinska komisija obvešča mlade o športnih aktivnostih

Realizacija ukrepa: od konca leta 2023

Ukrep predvideva obveščanje mladih o športnih programih in dogodkih, ki potekajo v občini. Cilj ukrepa je seznaniti čim več mladih z možnostmi za športno vključenje.

Kazalnik 1: Vzpostavljena spletna podstran

Kazalnik 2: Število obiskov spletne strani

Ukrep 2.2: Mladinska komisija sodeluje pri organizaciji pohodov in tekov za mlade

Realizacija ukrepa: od konca leta 2023

Ukrep predvideva sodelovanje mladinske komisije pri organizaciji športnih prireditvev v občini Ivančna Gorica. Cilj je na športne dogodke pripeljati čim več mladih.

Kazalnik 1: Soorganiziranje ene športne prireditve letno

Strateški cilj 3: Soorganizacija aktivnosti za promocijo in spodbujanje mladih k zdravemu življenjskemu slogu

Ukrep 3.1: Mladinska komisija v sodelovanju z zdravstvenim domom organizira okrogle mize na temo zdravega življenjskega sloga

Realizacija ukrepa: od konca leta 2024

Ukrep predvideva soorganizacijo aktivnosti, kot so: delavnice in okrogle mize na temo zdravega življenjskega sloga, tj. zdrava prehrana in opustitev kajenja ter izvedba preventivnih akcij. Cilj ukrepa je ustvarjanje takih družbenih razmer, ki posamezniku dajejo možnosti za razvijanje zdravega življenjskega sloga.

Kazalnik 1: Organizirana ena okrogla miza/delavnica na temo mentalnega zdravja letno

Ukrep 3.2: Mladinska komisija v sodelovanju z zdravstvenim domom organizira okrogle mize na temo mentalnega zdravja

Realizacija ukrepa: od konca leta 2024

Ukrep predvideva soorganizacijo aktivnosti, kot so: delavnice in okrogle mize na temo mentalnega zdravja, npr. o stresu in sproščanju mladih, ter izvedbo preventivnih akcij. Cilj ukrepa je ustvarjanje takih družbenih razmer, ki posamezniku dajejo znanja, ki jih potrebuje pri spoprijemanju s stresom.

Kazalnik 1: Organizirana ena okrogla miza/delavnica na temo mentalnega zdravja letno

2.10 Informiranje mladih

Informiranje mladih zajema najrazličnejše (nekomercialne) družbene aktivnosti, ki mladim nudijo informacije s področij, ki jih zadevajo oz. jim omogočajo, da aktivno odločajo o lastnem osebnem razvoju. Med osnovne informativne vsebine prištevamo predvsem informacije, povezane s šolanjem, poklicnim usmerjanjem, z zaposlovanjem, osamosvajanjem, zdravjem in s socialnim varstvom, pomočjo v stiski, prostim časom, z zagovorništvom in s pravicami, z aktivnimi dejavnostmi, aktivnostmi v prostem času, ekologijo, mednarodnimi dejavnostmi itn. Pri posredovanju informacij, ki vplivajo na življenje in aktivnosti mladih, ima lokalna skupnost pomembno vlogo. V sodobni informacijski družbi ima namreč vrsto možnosti, kako posredovati informacije tako, da dosežejo ciljno občinstvo mladih. Mladim prijazna občina ima vzpostavljen sistem informiranja mladih o ključnih zadevah, ki vplivajo na življenje mladih v lokalni skupnosti.

Strateški cilj 1: Vzpostavitev osrednje informacijske točke

Ukrep 1.1: Vzpostavitev in vzdrževanje osrednje spletne informacijske točke

Realizacija ukrepa: od konca leta 2026

Ukrep predvideva vzpostavitev osrednje informacijske točke za mlade v občini Ivančni Gorici. Informacijska točka ponuja mladim osnovne informativne vsebine, povezane s šolanjem, poklicnim usmerjanjem, z zaposlovanjem, osamosvajanjem, zdravjem in s socialnim varstvom, pomočjo v stiski, z zagovorništvom in s pravicami, z aktivnostmi v prostem času, mednarodnimi aktivnostmi itn. Informacijska točka daje mladim tudi možnost objave lastnih vsebin na spletni strani za mlade in možnost obveščanja po elektronski pošti. Cilja osrednje informacijske točke za mlade sta vzpostavitev in podpora delovanja osrednje informacijske spletne strani za mlade z ustreznimi povezavami na druge spletne strani s pomembnimi informacijami za mlade (javni razpisi, štipendiranja, razpisana izobraževanja, zaposlitveni oglasi, vozni redi itn.) in možnost obveščanja po elektronski pošti.

Kazalnik 1: Število mladih, ki so evidentirani v informacijski točki

Kazalnik 2: Število obiskov uporabnikov spletnih strani

Kazalnik 3: Število povezav na spletni strani

Strateški cilj 2: Mladi imajo na voljo osebo, ki jim je na voljo za pogovor, informiranje in za usmerjanje

Ukrep 2.1: Kadrovska okrepitev v mladinskem centru, ki nudi svetovalno pomoč mladim na različnih področjih

Realizacija ukrepa: do konca leta 2028

Vedno več mladih ne ve, kam bi se obrnilo ob različnih problemih, ki jih pestijo v življenju; v večini primerov potrebujejo le pogovor in rahlo usmerjanje, kako naprej in kje naj poiščejo pomoč ob resnejših težavah. Zato bi znotraj mladinskega centra imeli tudi svetovalno službo za mlade, ki bi mladim prisluhnila in jim pomagala pri dilemah, ki se pojavljajo v njihovem življenju. Svetovalna služba bi delovala znotraj sklopa mladinskega centra, sama postavitev in oseba, ki bi to dejavnost opravljala, pa nista natančno določena.

Kazalnik 1: Vzpostavitev informacijske točke

Kazalnik 2: Število mladih, ki so poiskali pomoč v vsakem letu od ustanovitve svetovalne pomoči

Viri in literatura

- Bakovnik, N., in Beočanin, T. (2010). *Programski dokument Mladinskega sveta Slovenije »Izobraževanje mladih«*. Ljubljana: Mladinski svet Slovenije, Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Urad RS za mladino.
- Bertoncini, Y., Yves, C., Mohamed, H., Miliat, M.-C., Barbier Gauchard, A., Chopin, T., in Lemoine, K. (2008). *Encourage young people's mobility in Europe. Strategic orientations for France and the European Union*. Paris: La Documentation française
- Csuday, G. T. (2019). *EU Youth Strategy*. Pridobljeno na https://europa.eu/youth/d8/node/31271_en
- Dragar, R. (2020). Kdo so mladi na prehodu v odraslost?. *Mojpsihoterapevt.si*. Pridobljeno na <https://mojpsihoterapevt.si/clanek/Kdo-so-mladi-na-prehodu-v-odraslost%3Fid/125>
- European Commission (2015). *EU Youth-Report 2015*. Pridobljeno na https://ec.europa.eu/assets/eac/youth/library/reports/youth-report-2015_en.pdf
- Fligstein, N. (2008). *Euro-clash: The EU, European identity, and the future of Europe*. Oxford: Oxford University Press.
- Krek, J., Globokar, R., Kalin J., Kodelja, Z., Pribac, I., in Šimenc, M. (2011). Uvod. V J. Krek in M. Metljak (ur.), *Bela knjiga za vzgojo in izobraževanje v Republiki Sloveniji* (2. izdaja, str. 13–16). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Lavrič, M. (ur.) (2011). *Mladina 2010: Družbeni profil mladih v Sloveniji*. Ljubljana, Maribor: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad za mladino, Aristej.
- Lavrič, M., in Deželan, T. (ur.) (2021). *Mladina 2020: Položaj mladih v Sloveniji*. Ljubljana, Maribor: Založba Univerze v Ljubljani.
- Lavrič, M., Deželan, T., Klanjšek, R., Lahe, D., Naterer, A., Radovan, M. ... Vombergar, N. (2021). *Mladina 2020*.
- Mandič, S. (2009). Stanovanjske razmere mladih. V *Med otroštvom in odraslostjo*, ur. Urban Boljka in Tatjana Rakar, 77–93. Ljubljana: MŠŠ – URSM in IVZ.

- Mladinski svet Slovenije [MSS] (2016). *Programski dokument Participacija mladih*. Pridobljeno na http://mss.si/wp/wp-content/uploads/2020/06/MSS-095-16-PD-Participacija_mladih.pdf
- Modic, J., Baumkircher, T., Bakovnik, N., in Jarc, T. (2011). *Mobilnost mladih. Programski dokument Mladinskega sveta Slovenije*. Mladinski svet Slovenije, Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad RS za mladino, Ljubljana.
- Muršak, J. (2012). *Temeljni pojmi poklicnega in strokovnega izobraževanja*. Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje.
- Nacionalni inštitut za javno zdravje [NIJZ] (2018). *Duševno zdravje otrok in mladostnikov v Sloveniji*. Ljubljana: NIJZ. Pridobljeno na https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/dusevno_zdravje_otrok_in_mladostnikov_v_sloveniji_19_10_18.pdf
- Niklanović, S. (2007). *Pregled politike karijerne orientacije v EU: Resolucija o karierni orientaciji*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.
- Občina Ivančna Gorica (2016). *Lokalni razvojni program 2016–2020*. Pridobljeno na <http://www.ivancna-gorica.si>
- Občina Ivančna Gorica (18. 5. 2021). *Občina Ivančna Gorica prejemnica naziva »Prostovoljstvu prijazna občina«*. Pridobljeno na <http://www.ivancna-gorica.si/aktualno/?id=7906>
- Sigalas, E. (2010). Cross-border mobility and European identity: The effectiveness of intergroup contact during the ERASMUS year abroad. *European Union Politics*, 11(2), str. 241–265.
- Statistični urad Republike Slovenije (2020). *Mednarodni dan mladih: Leta 2018 je vsak drugi 29-letnik še vedno živel v svoji primarni družini, leta 1991 je bilo takih samo 20 %*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno na <https://www.stat.si/statweb/News/Index/8999>
- Zeldin, T. (2000). *Conversation: How talk can change your life?* London: Harvill Press.
- Williamson, H. (2002). *Supporting young people in Europe: principles, policy and practice*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.